

Załącznik do Uchwały Nr XC/ 650 /2024
Rady Powiatu Białostockiego
z dnia 25 kwietnia 2024 r

Powiat Białostocki

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE BIAŁOSTOCKIM
NA LATA 2024-2030**

Białystok, kwiecień 2024 r.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE
BIAŁOSTOCKIM NA LATA 2024-2030

SPIS TREŚCI		Strona
Wstęp		3
I.	Przemoc domowa - aspekt prawny i charakterystyka zjawiska	5
II.	Problem przemocy domowej w powiecie białostockim	11
III.	Zadania realizowane w powiecie białostockim na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	15
	1. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	15
	2. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	15
	3. Instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz profilaktyki i edukacji w powiecie białostockim	17
IV.	Cele Programu i sposób ich realizacji	21
	1. Cel główny i cele szczegółowe	21
	2. Harmonogram realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	21
V.	Finansowanie Programu	26
VI.	Realizatorzy Programu	26
VII.	Wdrażanie i monitoring Programu	26

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) w art. 18, art. 47, art. 48 i art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Paryż, 10 XII 1948) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo jest łączona z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego (art. 47 Konstytucji RP) i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami (art. 48 ust. 1 Konstytucji RP). Jednocześnie, zgodnie z zasadą pomocniczości (subsydiarności) działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji RP nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji RP, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich. Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji RP). Rodziny doznające przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji, natomiast przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny, jak i dla samorealizacji każdego z jej członków. Większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są m.in.: małoletni, osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy.

Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2025 r., poz. 961 z późn. zm.), zwana też „antyprzemocową” wprowadza ochronę kobiet przed wszystkimi formami przemocy oraz ma na celu zapobieganie, ściganie i eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Przyczynia się do eliminacji wszystkich form dyskryminacji kobiet oraz wspierania rzeczywistej równości kobiet i mężczyzn, w tym poprzez umacnianie samodzielnej pozycji kobiet. Daje podstawy tworzenia ogólnych ram, polityki i działań na rzecz ochrony i wsparcia wszystkich kobiet doznających przemocy i przemocy domowej. Popiera współpracę międzynarodową, mającą na celu eliminację przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Zapewnia wsparcie i pomoc organizacjom i organom ścigania dla skutecznej współpracy mającej na celu przyjęcie zintegrowanego podejścia do eliminacji przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Postanowienia Konwencji Stambulskiej spowodowały konieczność wprowadzenia zmian obowiązującego w Polsce prawa, tym zmiany ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadzona ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu

przemocy w rodzinie i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 535), która weszła w życie w dniu 22 czerwca 2023 r., ma na celu na celu zagwarantowanie lepszej ochrony osobom, które doznają przemocy.

Wprowadzone zmiany rozszerzają krąg osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, którzy zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424).

Niniejszy *Program* określa kompleksowe działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, jak również ochrony osób doznających przemocy domowej i edukacji osób stosujących przemoc domową. Zaplanowane w *Programie* działania będą kontynuacją czynności, które podjęto w ramach realizacji dotychczas obowiązującego, przyjętego uchwałą Nr XXXVII/255/2020 Rady Powiatu Białostockiego z dnia 21.12.2020 r., *Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025*.

Misją *Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie białostockim na lata 2024-2030* jest zwiększenie skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy domowej. *Program* realizowany będzie czterech głównych obszarach: profilaktyka i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową, podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Opracowany dokument jest dokumentem otwartym, który może podlegać zmianom i uzupełnieniom.

Program składa się z 7 części. W pierwszej części przedstawiono charakterystykę zjawiska i aspekt prawny przemocy domowej, w drugiej – problem przemocy domowej w powiecie białostockim, natomiast w trzeciej – zadania realizowane w powiecie białostockim na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W czwartej części określono cele *Programu* i sposób jego realizacji, w części piątej wskazano źródła finansowania *Programu*, a w części szóstej jego realizatorów. Sposób wdrażania i monitorowania *Programu* zaprezentowano w części siódmej.

Program będzie realizowany we współpracy ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych przemocą i doznających przemocy domowej w powiecie białostockim.

I. PRZEMOC DOMOWA – ASPEKT PRAWNY I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

Przemoc domowa jest przestępstwem. Kodeks karny przewiduje karę za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, małoletnią, nieporadną, zależną.

Problematyka przeciwdziałania przemocy domowej uregulowana została w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870),
- ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2023 r., poz. 1304 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 37 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r., poz. 145),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r., poz. 2123 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107).

Regulacje prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej zapisane są również w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która zakazuje np. stosowania kar cielesnych.

Przemoc domowa oznacza jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane

za pomocą środków komunikacji elektronicznej (art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Przemoc domowa to zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba, próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie.

O przemocy domowej mówimy, gdy zostaną spełnione następujące warunki:

1. Intencjonalności działania lub jego zaniechania przez osobę stosującą przemoc. Dążenie do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do wymuszenia na niej bezwzględnego posłuszeństwa, przekonanie osoby stosującej przemoc o słuszności postępowania i przypisywanie sobie wyłącznie prawa do podejmowania decyzji w sprawach dotyczących członków rodziny. Zachowania mające znamiona przemocy służą do uzyskania m. in. posłuszeństwa, przekonania, że się wie, co jest dobre dla drugiej osoby, lub dawania sobie prawa do decydowania w jej imieniu. Osoba stosująca przemoc jest przekonana, że ta druga osoba powinna jej się bezwzględnie podporządkować i zaspokoić jej jedynie słuszne życzenia. Nieważne jest tu stanowisko drugiej osoby, jej zdanie, chęci i potrzeby.
2. Dysproporcja siły. W tej wyraźnej przewadze jednej osoby nad drugą, nie chodzi jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także z przewagą związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W wyniku kolejnych aktów przemocy osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, a osoba stosująca przemoc – coraz bardziej silna i bezkarna.
3. Naruszanie godności i praw. Osoba stosująca przemoc narusza godność osoby jej doznającej, poniża ją, ośmiesza, wykorzystuje przewagę siły oraz pozbawia ją wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, nietykalności osobistej, szacunku) lub jedna osoba daje sobie prawo, by drugą uderzyć, obrazić, skrzytykować, zabrać coś, nie dać, ukarać. Nie liczy się z jej potrzebami, życzeniami, protestami, uczuciami. Traktuje daną osobę jak przedmiot – pozbawiony praw.
4. Spowodowanie cierpienia i bólu. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doznaje cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych, których skutki mogą być widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe lub odroczone w czasie. Osoby doznające przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Jeżeli wszystkie wyżej wymienione warunki zostaną spełnione, możemy mówić, że ktoś stosuje przemoc wobec drugiej osoby: osoba stosująca przemoc działa z intencją wobec osoby, która jest od niej słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.

Rodzaje przemocy i cykle przemocy domowej

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna, nazywana również „gorącą”, to każde agresywne zachowanie polegające na użyciu siły i prowadzące do naruszenia nietykalności cielesnej, nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień (m. in. popychanie, obezwładnianie, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie przedmiotów lub narzędzi niebezpiecznych, mogących spowodować utratę zdrowia lub życia). Objawy przemocy fizycznej to: siniaki, ślady

po uderzeniach, oparzenia różnych części ciała, opuchlizna, złamania, lęk przed rozbieraniem się, dotykiem drugiej osoby, nieadekwatny strój do pory roku, nadmierna apatia lub agresja.

2. Przemoc psychiczna, nazywana również „zimną”, to umyślne agresywne działanie, wykorzystujące nie tyle siłę fizyczną, lecz mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie u osoby doznającej przemocy pozytywnego obrazu własnej osoby, obniżenie u niej poczucia własnej wartości, pojawienie się stanów lękowych i nerwicowych. Zachowania osoby stosującej przemoc mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m. in.: wyśmiewanie, poniżanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktów z innymi osobami). Objawy przemocy psychicznej to: zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego), moczenie i zanieczyszczanie się (u dzieci), bóle mięśni, zaburzenia snu, brak pewności siebie, niska samoocena, depresja, fobie i lęki, kłopoty z kontrolą emocji, nieufność do innych, problemy w pracy i w szkole, zachowania agresywne.
3. Przemoc ekonomiczna, która przejawia się w uniemożliwieniu dostępu do rodzinnych środków finansowych, prowadząc do całkowitego finansowego uzależnienia osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy, zaciąganie pożyczek bez wiedzy osoby doznającej przemocy, odmawianie spłaty wspólnych zobowiązań, długów czy przekupywanie dzieci, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich i wzajemnych w rodzinie. Objawy przemocy ekonomicznej to: brak możliwości zaspokojenia własnych podstawowych potrzeb.
4. Przemoc seksualna to wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych przez osobę doznającą przemocy praktyk seksualnych w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych osoby stosującej przemoc (np. osoba stosująca przemoc grozi jej użyciem, żeby zmusić do współżycia). Objawy przemocy seksualnej to: ciąża, choroby weneryczne, zakażenie wirusem HIV, infekcje dróg moczowo-płciowych, urazy pochwy, odbytu, przerwanie błony dziewiczej, krwawienie z narządów rodnych.
5. Cyberprzemoc to zachowanie, które przy użyciu nowych technologii komunikacyjnych i informatycznych (komunikatorów, czatów, blogów, stron internetowych, mediów społecznościowych, SMS-ów, MMS-ów) ma na celu skrzywdzenie danej osoby bądź grupy. Przykłady cyberprzemocy to: wysyłanie wulgarnych wiadomości, kłótnie internetowe odbiegające od poziomu zwykłej polemiki (flame war), publikowanie i rozsyłanie ośmieszających informacji, zdjęć i filmów, podszywanie się pod inną osobę, obraźliwe komentowanie wpisów na blogu. Objawy cyberprzemocy to: poczucie zagrożenia, poniżenia, bezradność.
6. Zaniedbanie to stan ciągłego niezaspokajania podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób zależnych. Może dotyczyć szczególnie dzieci, osób starszych i osób z niepełnosprawnością. Objawy zaniedbania to: częsta absencja w szkole, wagarowanie, brak przyborów szkolnych, niedożywienie, niezapewnienie dostępu do usług medycznych.

Wszystkie formy przemocy mogą wzajemnie się uzupełniać i przenikać. Najczęściej w przemocy domowej dochodzi do wielu form zachowań przemocowych jednocześnie.

Cykle przemocy domowej nie są zdarzeniem jednorazowym. W cyklach przemocy wobec bliskich obserwuje się trzy kolejno następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
2. Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, osoba stosująca przemoc przemienia się w kata, może dokonywać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej występuje interwencja, osoby doznające przemocy w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.
3. Faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynna i miła, pozwala osobom doznającym przemocy uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie powtórzy. Osoby doznające przemocy wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego oczekują. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Osoba stosująca przemoc nie jest w stanie długo pełnić takiej roli, z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że jak każdy miodowy miesiąc, nie trwa długo. To pułapka, która zatrzymuje osoby doznające przemocy w cyklu przemocy.

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy „miodowego miesiąca”, a wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i ostrej przemocy. To co kiedyś było w fazie „miodowego miesiąca”, przyjemności przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy (1 i 2).

Mechanizmy i stereotypy przemocy domowej

Ludzie oczekują od osób doznających przemocy naturalnych reakcji samoobronnych, że nie pozwolą się tak traktować, że obronią się i postawią tamę przemocy. Tak zachowałaby się osoba posiadająca moc sprawczą, osoba, która ma zachowaną psychologiczną możliwość obrony. Jednak sytuacja przemocy domowej nie jest normalną sytuacją. To sytuacja ciągłego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie.

Specyfika przemocy polega właśnie na tym, żeby osoba jej doznająca utraciła swoją moc sprawczą i wewnętrzną siłę. Osoba stosująca przemoc swoją „ofiara” psychicznie i emocjonalnie obezwładnia. Osoby doznające przemocy domowej pozostają w krzywdzących związkach przez wiele lat i nie potrafią się z nich uwolnić.

Dlaczego nie widzą wyjścia z sytuacji, w której się znajdują i trudniej im się bronić przed przemocą, wyjaśniają m. in. mechanizmy przemocy:

1. Syndrom wyuczonej bezradności:
To bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią

efektów. Nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

2. Zjawisko prania mózgu:

Mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby członkowie rodziny funkcjonowali zgodnie z życzeniem osoby, która stosuje przemoc. Konsekwencjami „prania mózgu” są m. in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc domową. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.

3. Zespół stresu pourazowego PTSD (post traumatic stress disorder):

Zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m. in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

4. Proces wiktylizacji:

Każdy rozpoczynając związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Nazywa się to mianem „burzenia utrwalonych przekonań”. Osoba doznająca przemoc domowej czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie przedstawicieli instytucji i służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem osoby doznającej przemoc nazywamy wtórnym zranieniem.

5. Syndrom sztokholmski:

Takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedna z osób tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem życia i śmierci i darował to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u osób doznających przemoc domowej. Są one wdzięczne za drobne przywileje, które jeszcze mają, za

„miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia ze strony krzywdzącego je partnera, a czasem nawet za to, że żyją.

6. Mechanizm „psychologicznej pułapki”:

Wiele osób odczuwa zdziwienie, kiedy dowiaduje się, że osoba doznająca przemocy domowej tkwi w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i w którym nie respektuje się jej praw. Tymczasem osoba doznająca przemocy domowej żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej ze związku zrezygnować.

Wiele społeczeństw czy środowisk nie reaguje na problem przemocy domowej, wyrażając tym samym przyzwolenie na jej istnienie. Jest to wynikiem funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów i przekonań, które głęboko zapuszczają swoje korzenie i fałszują rzeczywistość. Z punktu widzenia problemu przemocy domowej za najgroźniejsze uważa się stereotypy:

1. Usprawiedliwiający przemoc, np. „mnie też bili i wyrosłem na porządnego człowieka”, „jak się ciebie nie będą bać, to się z ciebie będą śmiać”, „przemoc jest wtedy, gdy są ślady na ciele”, „przyczyną przemocy domowej jest alkohol”, „przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”, „to był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy”.
2. Przenoszące odpowiedzialność za przemoc na osoby doznające przemocy, np.: „sama sobie winna”, „jeśli ktoś jest bity to znaczy, że na to zasłużył”, „widziały gały co brały”, „osoby doznające przemocy domowej zgadzają się na przemoc”, „gdyby naprawdę cierpiała, odeszłaby od niego”, „gdyby chciała naprawdę coś zmienić, to już dawno by to zrobiła”.
3. Przekonania izolujące osoby doznające przemocy, np.: „nie mów nikomu co się dzieje w domu”, „przemoc domowa to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”, „policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych”, „gwałt w małżeństwie nie istnieje”, „nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”, „nie pierze się rodzinnych brudów publicznie”, „nie można zmienić swojego przeznaczenia”.

Skutki przemocy

Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Skutki indywidualne przemocy

Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być także: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci i młodzieży skutkiem doznawania przemocy domowej mogą być konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się

osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego (ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach, grupach przestępczych, wysoki poziom agresji oraz nadużywanie alkoholu, używanie narkotyków).

Skutki przemocy dotyczą również osób stosujących przemoc, które mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez osobę doznającą przemocy w akcie samoobrony, mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność, która często dotyczy osób, które opuściły zakład karny.

Spoleczne skutki przemocy

Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Zostaje zniszczony cały system rodzinny. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Istnieje duże ryzyko powielania przez dzieci zachowań przemocowych w dorosłym życiu. Część z nich, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się z osobą stosującą przemoc i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi, zarówno rówieśników, jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy domowej rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Brak właściwej reakcji na przemoc potęguje ją i utrwała niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Skutki ekonomiczne przemocy

Przemoc domowa niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy domowej takich jak m. in.: policja, placówki ochrony zdrowia, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, ale też i pracodawcy, szkoły itp.

II. PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE BIAŁOSTOCKIM

Charakterystyka powiatu białostockiego

Powiat białostocki zajmuje obszar 2 985 km² i jest największym powiatem w Polsce.

Według danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2021 r. liczba ludności powiatu białostockiego wynosiła 155 073 osób (źródło: publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku *Sytuacja demograficzna województwa podlaskiego w 2021 r.*, 31.01.2023 r.).

Ludność powiatu zamieszkuje 15 gmin, z tego 9 miejsko-wiejskich: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Michałowo, Supraśl, Suraż, Tykocin, Wasilków, Zabłudów oraz 6 wiejskich: Dobrzyniewo Duże, Gródek, Juchnowiec Kościelny, Poświętne, Turośń Kościelna, Zawady.

Informacje o liczbie i strukturze ludności w powiecie białostockim według stanu w dniu 31 grudnia 2021 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 1. Powiat białostocki – liczba i struktura ludności

Powiat białostocki – liczba i struktura ludności		
Liczba ludności ogółem	155 073, w tym:	
Kobiety: 78 599	Mężczyźni: 76 474	
Mieszkańcy miast: 54 373	Mieszkańcy wsi: 100 700	
Osoby w wieku przedprodukcyjnym: 31 389, w tym kobiety 15 342		
Osoby w wieku produkcyjnym: 92 421, w tym kobiety 42 649 w wieku 18-59 lat, mężczyźni 49 772 w wieku 18-64 lata		
Osoby w wieku poprodukcyjnym: 31 263, w tym kobiety 20 608		
Urodzenia: 1 357	Zgony: 2 033	Przyrost naturalny: -676
Zawarte małżeństwa: 663	Rozwody: 729	Separacje: 4
Biologiczne grupy wieku	0-14 lat	26 713
	15-64 lata	102 285
	65 lat i więcej	26 075

Zródło: publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku *Sytuacja demograficzna województwa podlaskiego w 2021 r., 31.01.2023 r.*

Wśród instytucji zajmujących się na terenie powiatu białostockiego problematyką przemocy domowej należy wskazać głównie Policję, ośrodki pomocy społecznej/centrum usług społecznych (wraz z zespołami interdyscyplinarnymi) w każdej z gmin, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, a także Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku oraz funkcjonujący w jego ramach Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W rozporządzeniu określono krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz obowiązki przedstawicieli poszczególnych podmiotów uczestniczących w procedurze (jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych).

Procedura „Niebieskie Karty” ma na celu połączenie kompetencji wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy domowej i tworzenie warunków do podejmowania współpracy od momentu interwencji.

Podejmowanie interwencji odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia

dokonanego przez świadka przemocy domowej. Wszczęcie procedury nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy.

Zjawisko przemocy domowej jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie jest wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in. placówek opiekuńczo-wychowawczych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Ścisła i spójna współpraca tych podmiotów może prowadzić do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze profilaktyki i zwalczania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Osoby te potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej. Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem osobom doznającym przemocy domowej.

Czynniki sprzyjające podniesieniu skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy domowej świadczonej przez różne służby to:

- tworzenie zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. policjanta, pracownika socjalnego, lekarza, pedagoga;
- znajomość miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- przekazywanie i zbieranie informacji od poszczególnych osób i instytucji pomagających rodzinom;
- konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji;
- podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy.

Podjmując próbę oceny zjawiska przemocy domowej w powiecie białostockim oparto się o dane dotyczące liczby działań podjętych w procedurze „Niebieska Karta” przez Policję, Ośrodki Pomocy Społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i zakłady opieki zdrowotnej oraz o wskaźniki udzielonej pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

Tabela Nr 2. Liczba „Niebieskich Kart” założonych w powiecie białostockim w roku 2023 z podziałem na gminy

Lp.	Gmina	Liczba założonych „Niebieskich Kart” *					
		Ogółem	Pomoc społeczna	Policja	GKRPA	Oświata	Ochrona zdrowia
1.	Choroszcz	48	3	41	1	3	0
2.	Czarna Białostocka	59	9	46	0	3	1
3.	Dobrzyniewo Duże	37	3	31	0	2	1
4.	Gródek	21	1	19	1	0	0
5.	Juchnowiec Kościelny	49	7	40	0	2	0
6.	Łapy	34	2	30	0	0	2
7.	Michałow	17	2	14	0	1	0
8.	Poświętne	3	1	2	0	0	0

9.	Supraśl	37	5	32	0	0	0
10.	Suraż	1	0	1	0	0	0
11.	Turośl Kościelna	14	2	11	0	0	1
12.	Tykocin	17	2	13	0	2	0
13.	Wasilków	43	11	31	0	0	1
14.	Zabłudów	31	2	27	0	1	1
15.	Zawady	13	0	13	0	0	0
Razem		424	50	351	2	14	7

**dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej/centrum usług społecznych*

Z danych zawartych w powyższym zestawieniu wynika, że to Policja w zdecydowanej większości przypadków wszczyniała procedurę "Niebieskie Karty".

Tabela Nr 3. Liczba rodzin i osób, którym udzielono pomocy społecznej z powodu przemocy domowej w roku 2023 w podziale na gminy

Lp.	Gmina	PRZEMOC DOMOWA*		
		Liczba rodzin ogółem	Liczba rodzin – na wsi	Liczba osób w rodzinach
1.	Choroszcz	3	0	10
2.	Czarna Białostocka	45	4	190
3.	Dobrzyniewo Duże	43	43	144
4.	Gródek	1	1	2
5.	Juchnowiec Kościelny	3	3	11
6.	Łapy	40	7	150
7.	Michałow	15	3	48
8.	Poświętne	6	6	9
9.	Supraśl	0	0	0
10.	Suraż	1	0	4
11.	Turośl Kościelna	11	11	46
12.	Tykocin	19	15	26
13.	Wasilków	46	12	111
14.	Zabłudów	31	68	72
15.	Zawady	15	15	50
Razem		279	188	873

**dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej/centrum usług społecznych*

Osoby zamieszkujące w powiecie białostockim, znajdujące się w sytuacji kryzysowej oraz doznające przemocy domowej mogą zgłaszać się do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w celu uzyskania wsparcia pracownika socjalnego, kierownika Ośrodka oraz psychologa.

W roku 2023 ze specjalistycznego wsparcia i poradnictwa skorzystało 55 osób (w tym 4 osoby doznające przemocy domowej i 18 osób stosujących przemoc). Z poradnictwa psychologicznego skorzystało 33 osoby, a z poradnictwa socjalnego skorzystało 31 osób.

III. ZADANIA REALIZOWANE W POWIECIE BIAŁOSTOCKIM NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W powiecie białostockim podejmuje się od wielu lat starania mające na celu minimalizację zjawiska przemocy domowej, głównie poprzez kompleksowe działania ukierunkowane zarówno na ochronę i wsparcie osób zagrożonych i doznających przemocy domowej jak też korygowanie i edukowanie osób stosujących przemoc domową. Kładzie też duży nacisk na profilaktykę zjawiska. Jest to zarazem główne zadanie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonującego w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku, jak też priorytetowy cel niniejszego *Programu*.

Zadania samorządu powiatowego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określa art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

1. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Do zadań własnych realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- a) Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.
- b) Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
- c) Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.
- d) Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- a) Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.
- b) Opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
- c) Opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
- d) Wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.

Na mocy przepisów ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy w szczególności prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

2. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonujący w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie, w tym również doznającym przemocy domowej. Oferuje bezpłatne poradnictwo w ramach interwencji kryzysowej, szczególnie psychologiczne i socjalne oraz organizuje program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

domową. Współpracuje również z zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej/centrum usług społecznych i oraz innymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W roku 2022 na mocy uchwały Nr LXI/423/2022 Rady Powiatu Białostockiego z dnia 30.06.2022 r. utworzono Mieszkanie Chronione w Supraślu, w którym w ramach interwencji kryzysowej możliwe jest udzielenie schronienia także osobom doznającym przemocy. W roku 2023 ze schronienia skorzystały 2 osoby z dziećmi (łącznie 3 dzieci), które doznały przemocy domowej.

Pomoc w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonującym w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku mogą uzyskać również osoby stosujące przemoc domową. Zgodnie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej istnieje możliwość uczestnictwa osób stosujących przemoc domową w programie korekcyjno-edukacyjnym. W roku 2023 w programie korekcyjno-edukacyjnym wzięło udział 12 osób stosujących przemoc domową. Wszyscy uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego otrzymali świadectwa o jego ukończeniu.

Tabela Nr 4. Liczba osób skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego w roku 2023 z podziałem na gminy i liczba osób uczestniczących w programie

Lp.	Gmina	Liczba osób skierowanych do programu przez zespoły interdyscyplinarne*	Liczba osób uczestniczących w programie*
1.	Choroszcz	5	3
2.	Czarna Białostocka	0	1
3.	Dobrzyniewo Duże	0	0
4.	Gródek	0	0
5.	Juchnowiec Kościelny	0	1
6.	Łapy	0	0
7.	Michałow	1	0
8.	Poświętne	0	0
9.	Supraśl	0	0
10.	Suraz	0	0
11.	Turośń Kościelna	2	0
12.	Tykocin	0	0
13.	Wasilków	15	4
14.	Zabłudów	4	3
15.	Zawady	0	0
Razem		27	12

* dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej/centrum usług społecznych oraz własne PCPR w Białymstoku

Informacja o możliwości uzyskania w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonującym w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku pomocy przez osoby stosujące przemoc domową oraz o możliwości

uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym zamieszczona jest na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku (dostęp 15.04.2024 r. <http://pcprb.st.bialystok.wrotapodlasia.pl/pl/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie.html>). Ponadto informacje o naborze uczestników do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym umieszczane są w widocznych miejscach w siedzibie Centrum oraz rozsyłane do zespołów interdyscyplinarnych, ośrodków pomocy społecznej/centrum usług społecznych na terenie powiatu białostockiego, a także zespołów kuratorskich Sądu Rejonowego w Białymstoku.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonujący w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku, w przypadkach powzięcia informacji o występowaniu przemocy domowej (Policja, zespoły interdyscyplinarne, inne instytucje) każdorazowo informował i informuje zarówno osoby stosujące przemoc domową, jak i osoby doznające przemocy o możliwości uzyskania pomocy, w tym uczestnictwa w programie edukacyjno-korekcyjnym dla osób stosujących przemoc domową, wydaje również zaświadczenia o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonujący w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku rozpowszechnia informacje o możliwości uzyskania wsparcia przez osoby doznające przemocy domowej w formie ulotki, w której między innymi scharakteryzowano zjawisko przemocy, zamieszczono informację o możliwościach udzielenia pomocy osobom zagrożonym przemocą domową, doznającym przemocy, osobom stosującym przemoc domową. Ulotkę przekazywano do ośrodków pomocy społecznej/centrum usług społecznych oraz osobom wymagających pomocy. Ponadto, w pracy z osobami doznającymi przemocy – psycholog oraz pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku informują o zagrożeniach, skutkach przemocy domowej oraz udzielają pomocy w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych spowodowanych występowaniem tego zjawiska.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku funkcjonujący w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku współpracuje z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą osobom i rodzinom w sytuacji kryzysowej, w tym osobom doznającym przemocy.

3. Instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz profilaktyki i edukacji w powiecie białostockim

W zakresie przeciwdziałania przemocy na poziomie gmin, działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej, wykonują ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych, które zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy domowej. Pomoc udzielana jest w formie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, pomocy materialnej, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych. W każdej gminie funkcjonują zespoły interdyscyplinarne, w skład których wchodzi specjaliści z różnych dziedzin m. in. pracownicy socjalni, pedagodzy, psychologodzy, policjanci, przedstawiciele placówek oświatowych i ochrony zdrowia.

Zespoły Interdyscyplinarne mają za zadanie w szczególności:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,

- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 9) składanie, składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

Na terenie powiatu białostockiego funkcjonują następujące Zespoły Interdyscyplinarne i Ośrodki Pomocy Społecznej/Centrum Usług Społecznych:

1. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Choroszcz, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choroszczy, ul. Dominikańska 2, 16-070 Choroszcz
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej Białostockiej, ul. Torowa 14A, 16-020 Czarna Białostocka
3. Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Dobrzyniewo Duże, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Białostocka 25, 16-002 Dobrzyniewo Duże
4. Lokalny Zespół Interdyscyplinarny w Gródku, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gródku, ul. Fabryczna 8 lok. 2, 16-040 Gródek
5. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Juchnowiec Kościelny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Juchnowcu Kościelnym, ul. Lipowa 10, 16-061 Juchnowiec Kościelny
6. Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w Łapach, Centrum Usług Społecznych w Łapach, ul. Główna 50, 18-100 Łapy
7. Zespół Interdyscyplinarny, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Michałowie, ul. Białostocka 11, 16-050 Michałowo
8. Zespół Interdyscyplinarny w Poświętnem, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem, Poświętne 21, 18-112 Poświętne
9. Zespół Interdyscyplinarny w Supraślu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Supraślu, ul. Józefa Piłsudskiego 17, 16-030 Supraśl
10. Zespół Interdyscyplinarny w Suraziu, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suraziu, ul 11 Listopada 16, 18-105 Suraz
11. Zespół Interdyscyplinarny w Turośni Kościelnej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turośni Kościelnej, ul. Białostocka 5, 18-106 Turośń Kościelna

12. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Tykocin, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tykocinie, ul. Złota 2, 16-080 Tykocin
13. Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Wasilków, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie, ul. Suprańska 21, 16-010 Wasilków
14. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zabłudów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zabłudowie, ul. Mickiewicza 5, 16-060 Zabłudów
15. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Zawady, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawadach, ul. Plac Wolności 12, 16-075 Zawady.

Do zadań Policji mających na celu ochronę osób doznających przemocy domowej, zgodnie z obowiązującym prawem należy m. in: interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy domowej, uruchomienie procedury „Niebieska Karta”, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie osób stosujących przemoc domową stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia innych osób, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania przez osobę stosującą przemoc i/lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, udzielenie informacji osobom doznającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy. Policja prowadzi także działania o charakterze profilaktycznym adresowane do rodziców, młodzieży, nauczycieli, wychowawców, osób starszych.

Żołnierze Żandarmerii Wojskowej mają prawo zatrzymać żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową stosującego przemoc domową, stwarzającego bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego. Mają również prawo wydać wobec żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, stosującego przemoc domową, stwarzającego zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy, nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakaz zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Prokuratura przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu popełnieniu przestępstwa, prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze, m. in. dotyczące przemocy domowej mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zleca zebranie i zabezpieczenie dowodów, zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa.

Sąd w związku ze zjawiskiem przemocy domowej zajmuje się rozstrzygnięciem wniosków Prokuratury bądź Policji w sprawie orzekania środków karnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz orzekaniem wobec nich obowiązków przewidzianych w art. 72 § 1 Kodeksu karnego, m. in. powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym, uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, a jeżeli sprawca tego nie uczyni – zastosowania środka izolacyjnego w postaci tymczasowego aresztowania.

Zespoły kuratorskie wykonują m. in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi na podstawie art. 207 § 1 Kodeksu karnego. W ramach sprawowanych dozorów

kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo-edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne działające na terenie powiatu prowadzą różnorodne formy pomocy m. in. zapewniają bezpośrednią pomoc psychologiczną (terapia psychologiczna, terapia rodzinna, porady specjalistyczne, wsparcie dzieci w środowisku szkolnym i rodzinnym w sytuacjach kryzysowych), socjoterapię, trening zastępowania agresji wraz z treningiem umiejętności społecznych. W ramach swojej pracy poradnie przeprowadzają prelekcje i szkolenia rad pedagogicznych, które mają na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Poradnie wspierają rodziców i wychowawców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, w ramach kontaktów indywidualnych oraz poprzez realizację treningów umiejętności wychowawczych, np. „Szkoła dla rodziców i wychowawców-trening umiejętności wychowawczych”, prowadzenie zajęć terapeutycznych dla rodzin z dziećmi, zajęcia socjoterapeutyczne oraz psychologiczne rozmowy wspierające. Poradnie i szkoły współpracują również z zespołami interdyscyplinarnymi, a ich przedstawiciele biorą udział w grupach diagnostyczno-pomocowych powoływanych w indywidualnych przypadkach.

Placówki oświatowe posiadają kompetencje do rozpoznawania sygnałów świadczących o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, uruchamiania procedury „Niebieskie Karty”, wchodzenia w skład zespołu interdyscyplinarnego, prowadzenia profilaktyki. Placówki oświatowe pełnią ważną rolę w edukacji i przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Szkoły realizują przyjęte zadania edukacyjne i oddziaływania wychowawcze, w zakresie m. in.: edukacji zdrowotnej, przygotowania do życia w rodzinie i społeczeństwie. W szkołach realizowane są dla uczniów programy profilaktyczne, dotyczące zagrożeń alkoholizmem, niktynizmem i wynikających z używania środków psychoaktywnych. Ponadto, zagospodarowanie czasu wolnego, coraz bogatsza oferta zajęć pozaszkolnych może przeciwdziałać zagrożeniom narastającej przestępczości, zdarzającym się coraz częściej z udziałem nieletnich. Przy realizacji programów wychowawczych i profilaktycznych szkoły współpracują z rodzicami, co zwiększa szansę na wykształcenie prawidłowych wzorców zachowań wśród młodzieży.

Powiat Białostocki jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych i poradni psychologiczno-pedagogicznych:

- Zespołu Szkół Mechanicznych im. Stefana Czarnieckiego w Łapach,
- I Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Łapach,
- Zespołu Szkół w Czarnej Białostockiej,
- Centrum Kształcenia Zawodowego w Łapach,
- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Białymstoku,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łapach.

Placówki ochrony zdrowia oprócz udzielania pierwszej pomocy mogą informować osoby doznające przemocy o możliwościach uzyskania wsparcia, powiadomić organy ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego, mogą też uruchamiać procedurę „Niebieskie Karty”.

W każdej gminie powiatu białostockiego funkcjonują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, które również udzielają wsparcia, gdy przemoc towarzyszy picie alkoholu.

IV. CELE PROGRAMU I SPOSÓB JEGO REALIZACJI

1. Cel główny i cele szczegółowe

Celem głównym *Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie białostockim na lata 2024-2030* jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu białostockiego oraz zapewnienie skutecznej i kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej poprzez utrzymanie i rozwój usług świadczonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Zatrzymanie przemocy domowej, zmiana zachowań oraz zwiększenie świadomości osób stosujących przemoc domową poprzez uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.
4. Wzmocnienie poczucia własnej wartości osób doznających przemocy, umocnienie relacji w rodzinie oraz uporanie się z konsekwencjami przemocy domowej poprzez uczestnictwo w programie terapeutycznym dla osób doznających przemocy domowej.
5. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie profesjonalizmu służb zajmujących się rodzinami w sytuacjach kryzysowych, w tym z problemem przemocy domowej.
6. Badanie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie rezultatów podejmowanych działań.

2. Harmonogram realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Cel	Zadania do realizacji	Wskaźniki	Terminy realizacji	Główny realizator
1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	1. Monitorowanie zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu białostockiego	sporządzenie aktualizacji diagnozy zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu białostockiego w oparciu o dostępne dane statystyczne	2024-2030 (na bieżąco)	POIK
	2. Edukacja mieszkańców powiatu i służb realizujących zadania w zakresie zwalczania przemocy domowej poprzez działania	liczba opracowanych ulotek, broszur, plakatów	2024-2030 (na bieżąco)	

	informacyjno- edukacyjne na temat przemocy domowej m. in. poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszur			
	3. Opracowanie informatora zawierającego podstawowe dane o przemocy domowej, prawach osób zagrożonych i doznających przemocy oraz o prowadzonych formach edukacji i terapii dla stosujących przemoc domową oraz pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej i socjalnej dla osób w kryzysie oraz jego aktualizacja	liczba instytucji i osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej; liczba wydrukowanych i rozpowszechnionych informatorów; liczba aktualizacji	2024-2030 (aktualizacja nie rzadziej niż 2 razy w roku)	
	4. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi działającymi na terenie powiatu białostockiego w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach działań prowadzonych przez nich poradni lub do programów nauk przedmażeńskich	liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych	2024-2030 (w zależności od bieżących potrzeb)	
	5. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m. in. pomocy: medycznej,	liczba wysłanych informacji	2024-2030 (na bieżąco)	

	psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej			
	6. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	liczba programów profilaktycznych opracowanych w powiecie białostockim	2024-2030 (w zależności od zgłoszonych potrzeb)	
2. Ochrona i pomoc osobom zagrożonym lub doznającym przemocy domowej poprzez utrzymanie i rozwój usług świadczonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	1. Świadczenie poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin w sytuacji kryzysowej, w tym w szczególności pomocy psychologicznej i socjalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	2024-2030 (nie rzadziej niż raz w tygodniu)	POIK
	2. Zapewnienie osobom doznającym przemocą domową miejsca w specjalistycznych placówkach lub mieszkaniu treningowym	liczba osób umieszczonych; liczba prowadzonych mieszkań; liczba miejsc i liczba osób, którym zapewniono miejsce w mieszkaniu treningowym	2024-2030 (w miarę potrzeb)	
3. Zatrzymanie przemocy domowej, zmiana zachowań oraz zwiększenie świadomości osób stosujących przemoc domową poprzez uczestnictwo w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych	1. Ewidencjonowanie i uaktualnianie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, w szczególności realizujących	liczba aktualizacji dokonanych w danym roku	2024-2030 (w razie powzięcia informacji o zaistniałych zmianach)	POIK

	programy korekcyjno- edukacyjne			
	2. Przesyłanie zaktualizowanego informatora właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantowi miejskiemu policji, komendantowi wydziału żandarmerii wojskowej oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom	przekazywanie informatora w ustalonych w przepisach terminach	2024-2030 (nie rzadziej niż 2 razy w roku)	
	3. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową – zgodnie z opracowanymi przez Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku wytycznymi	liczba edycji programów korekcyjno- edukacyjnych; liczba osób, które przystąpiły do uczestnictwa w programie korekcyjno- edukacyjnym; liczba osób, które ukończyły program; monitorowanie zachowań po ukończeniu programu	2024-2030 (w zależności od potrzeb i liczby zgłoszonych osób)	
	4. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową – zgodnie z opracowanym przez samorząd województwa ramowym programem	liczba edycji programów psychologiczno- terapeutycznych; liczba osób, które przystąpiły do uczestnictwa w programie psychologiczno- terapeutycznym; liczba osób, które ukończyły program; monitorowanie zachowań po ukończeniu programu	2024-2030 (w zależności od potrzeb i liczby zgłoszonych osób)	
4. Wzmocnienie poczucia własnej wartości osób doznających przemocy domowej, umocnienie relacji w rodzinie oraz uporanie się	1. Ewidencjonowanie i uaktualnianie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji	liczba aktualizacji dokonanych w danym roku	2024-2030 (w razie powzięcia informacji o zaistniałych zmianach)	POIK

z konsekwencjami przemocy domowej poprzez uczestnictwo w programie terapeutyczno-edukacyjnym dla osób doznających przemocy domowej	pozarządowych, które realizują oferty dla osób doznających przemocy domowej, a w szczególności realizujących programy terapeutyczno-edukacyjne			
	2. Opracowanie i realizacja programu terapeutyczno-edukacyjnego skierowanego do osób doznających przemocy domowej	liczba edycji programów dla osób doznających przemocy domowej; liczba osób uczestniczących w zajęciach; liczba osób, które ukończyły program	2024-2030 (w zależności od liczby zgłoszonych osób)	
5. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie profesjonalizmu służb zajmujących się rodzinami w sytuacjach kryzysowych, w tym z problemem przemocy domowej	1. Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej zajmującej się osobami i rodzinami znajdującymi się w kryzysie, w tym w sytuacji przemocy domowej	liczba pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniach i kursach z zakresu podejmowania interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy domowej	2024-2030 (na bieżąco)	POIK
	2. Współpraca z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej	liczba pracowników, którzy wzięli udział w konferencjach, spotkaniach z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	2024-2030 (na bieżąco)	
6. Badanie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową poprzez monitorowanie rezultatów podejmowanych działań	1. Monitorowanie osób, stosujących przemoc domową	liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny/psychologiczno-terapeutyczny w stosunku do zgłoszonych uczestników; liczba osób, u których przemoc domowa ustała; liczba osób, które powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej	2024-2030 (do 3 lat od zakończenia realizacji programu, za zgodą osoby monitorowanej)	POIK

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania *Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie białostockim na lata 2024-2030* będą:

- środki własne pochodzące z budżetu powiatu;
- środki przekazane powiatowi z budżetu państwa (dotacje);
- inne źródła.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Zadania wynikające z założeń *Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie białostockim na lata 2024-2030* realizowane będą przez Starostwo Powiatowe w Białymstoku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku, w ramach którego funkcjonuje Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Białymstoku, Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Białymstoku, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Łapach we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej/Centrum Usług Społecznych i Zespołami Interdyscyplinarnymi działającymi na terenie powiatu białostockiego.

VII. MONITORING I WDRAŻANIE PROGRAMU

Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie białostockim na lata 2024-2030 obejmuje teren powiatu białostockiego. Cele i zadania wymienione w programie realizowane powinny być we współdziałaniu podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych. Warunkiem realizacji celów i zadań zawartych w Programie jest ich finansowanie oraz efektywna współpraca z podmiotami współuczestniczącymi w pomocy osobom doznającym przemocy domową.

Monitorowanie *Programu* odbywać się będzie na podstawie sporządzanych sprawozdań. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku będzie przedkładał roczne sprawozdanie z realizacji *Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie białostockim na lata 2024-2030*, które będzie stanowiło integralną część rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białymstoku.

Przy opracowaniu wykorzystano materiały

1. Instytutu Psychologii Zdrowia. Polskie Towarzystwo Psychologiczne „Niebieska Linia”
2. Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom – KCPU
3. Fundacji Centrum Praw Kobiet
4. Urzędu Statystycznego w Białymstoku